

**LIETUVOS BANKO
TEISĖS IR LICENCIJAVIMO DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL X. X. IR IF P&C INSURANCE AS GINČO NAGRINĖJIMO**

2024-08-16 Nr. 429-176
Vilnius

Lietuvos bankas gavo X. X. (toliau – pareiškėjas) kreipimąsi, kuriuo prašoma išnagrinėti tarp pareiškėjo ir *If P&C Insurance AS*, veikiančios Lietuvoje per įsteigtą filialą, (toliau – draudikas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

2024 m. vasario 3 d. įvyko eismo įvykis (toliau – Įvykis), kurio metu buvo apgadintas įmonei, kurioje dirba pareiškėjas, priklausantis automobilis „Tesla“, valst. Nr. (*duomenys neskelbiami*), ir pareiškėjui, jo teigimu, nuosavybės teise priklausantys daiktai: mobilusis telefonas „iPhone 12 Pro Max“ (toliau – Telefonas) ir siurblys „Bosch Gas 50“ (toliau – Siurblys), (toliau kartu – Įrenginiai).

Pareiškėjas dėl Įrenginiams padarytos žalos atlyginimo kreipėsi į draudiką, apdraudusį privalomuoju draudimu Įvykį sukėlusios kitos transporto priemonės valdytojo civilinę atsakomybę.

Žalos administravimo metu draudikas paprašė pareiškėjo pateikti Įrenginių apžiūros po Įvykio išvadas, taip pat Įrenginių įsigijimo dokumentus ar bent nurodyti jų įsigijimo datas. Draudikas gavo remonto įmonių išvadas, kad Įrenginiai yra neremontuoti, tačiau duomenis apie Įrenginių įsigijimą pareiškėjas atsisakė pateikti.

2024 m. kovo 21 d. draudikas informavo pareiškėją, kad šiam atsisakius pateikti duomenis, kurie įrodytų sugadintų Įrenginių amžių, draudikas įvertino panašaus naudoto turto kainas pagal rinkoje esančius tokio turto pardavimo skelbimus. Draudiko apskaičiuota draudimo išmoka, atlyginanti Įrenginiams padarytą žalą, – 752,5 Eur (draudimo išmoka už sugadintą Telefoną – 402,50 Eur, draudimo išmoka už sugadintą Siurblių – 350 Eur).

Pareiškėjui nesutikus su draudiko apskaičiuotu draudimo išmokos už Įrenginius dydžiu, tarp šalių kilo ginčas.

Lietuvos bankui pateiktame prašyme nagrinėti šį ginčą pareiškėjas sutiko su remonto įmonių vertinimu, kad Įrenginių remontas nėra tikslingas, nes dėl Įvykio Telefonas suskilo, o Siurblys buvo sulaužytas. Vis dėlto, pareiškėjo nuomone, draudikas rėmėsi netinkamais duomenimis apskaičiuodamas Įrenginių sugadinimo nulemtus nuostolius atlyginančią draudimo išmoką.

Pareiškėjo teigimu, išmoką už Siurblių draudikas nepagrįstai apskaičiavo remdamasis naudoto siurblio, kurio konteinerio talpa mažesnė nei sugadinto (35 litrai), pardavimo skelbimu. Pareiškėjas nurodė, kad rinkoje neprekiuojama Siurbliui analogiškais „Bosch“ gamintojo naujais gaminiais (kurių konteinerio talpa - 50 litrų). Rinkoje prekiaujama tik didesnės konteinerio talpos siurbliu „Bosch Gas 55“ (talpa - 55 litrų) ir mažesnės konteinerio talpos siurbliais (jie pareiškėjui netinka). Pareiškėjas nurodė, kad pigiausio jo rasto naujo siurblio „Bosch Gas 55“ kaina – 878 Eur¹. Pareiškėjo nuomone, draudimo išmoka už Siurblių turėjo būti apskaičiuota remiantis šia kaina.

¹Pareiškėjo pateikta interneto nuoroda: https://www.rankis.lt/dulkiu-siurblys-bosch-gas-55-m-afc-professional?utm_source=kaina24.lt&utm_medium=referral. Ginčo nagrinėjimo metu pateiktoje nuorodoje nurodoma įrenginio kaina su nuolaida – 855 Eur su PVM (be nuolaidos – 1 226,94 Eur su PVM).

Komentuodamas draudimo išmokos už Telefoną apskaičiavimo metodiką pareiškėjas nurodė, kad išmoką už Telefoną draudikas nepagristai skaičiavo pagal abejotinus, interneto svetainėje www.skelbiu.lt fizinių asmenų įkeltus skelbimus, kuriuose siūloma parduoti naudotus neaiškios kokybės telefonus. Tokie duomenų šaltiniai, pareiškėjo nuomone, nėra tinkami žalai įvertinti.

Pareiškėjas prašė įpareigoti draudiką išmokėti papildomą 945,95 Eur draudimo išmoką, apskaičiuotą remiantis pareiškėjo nurodyta naujo siurblio „Bosch Gas 55“ kaina (878 Eur) ir naujo analogiško telefono „iPhone 12 Pro Max“ kaina, nurodyta UAB „TELE2 prekyba“ Telefono patikros akte (820,45 Eur).

Lietuvos bankui pateiktame atsiliepime į pareiškėjo kreipimąsi draudikas nurodė su pareiškėjo reikalavimu nesutinkantis. Draudiko teigimu, jo darbuotojai aktyviai veikė, siekdami gauti kuo tikslesniam žalos įvertinimui reikalingus įrenginių įsigijimo duomenis, tačiau pareiškėjas šiuos duomenis pateikti atsisakė, nurodydamas, kad jie žalos nustatymui nėra reikalingi.

Negavęs tikslių duomenų apie faktinius įrenginių eksploatacijos laikotarpius, tačiau įvertinęs nuotraukose ir remonto įmonių išvadose užfiksuotą įrenginių būklę (eksploatacijos požymius²), draudikas mokėtinų draudimo išmokų dydžius nustatė pagal rinkoje rastus panašių naudotų įrenginių pardavimo skelbimus.

Žalą dėl Telefono sugadinimo atlyginančios draudimo išmokos dydį (402,50 Eur) draudikas nustatė pagal keturis rastus skelbimus interneto svetainėje www.skelbiu.lt. Draudikas atmetė įrodymais nepagristas pareiškėjo abejones dėl skelbimų tikrumo ar aktualumo. Draudikas pažymėjo, kad pareiškėjas nepateikė jokių objektyvių duomenų, jog pagal viešus skelbimus parduodami telefonai yra netinkamos ar prastesnės kokybės už sugadintą Telefoną. Taip pat pareiškėjas nepateikė jokių įrodymų, kad už draudiko nustatytą draudimo išmokos sumą negali įsigyti naudoto telefono „iPhone 12 Pro Max“.

Pasisakydamas dėl su Siurblio sugadinimu susijusios žalos vertinimo, draudikas nurodė kreipęsis į Siurblio gamintojo „Bosch“ atstovą Baltijos šalyse dėl galimų Siurblio modelio gamybos metų. Atstovas nurodė, kad Siurblio modelis nustotas gaminti 2016–2017 m., nuo 2018 m. „Bosch“ atstovas Baltijos šalyse tokio modelio siurbliu nebeprekiuoja.

Draudikas nurodė internete radęs pasiūlymą įsigyti naują analogišką 50 litrų talpos „Bosch“ siurbli (kaina su taikoma 12 proc. nuolaida – 588,50 Eur, kaina be nuolaidos – 668,75 Eur). Vis dėlto, pareiškėjui nepateikus įrodymų, kad įvykio metu Siurblys buvo naujas, taip pat įvertinus nuotraukose matomus Siurblio nusidėvėjimo požymius, kitus surinktus duomenis, draudimo išmoką apskaičiuoti pagal naujo Siurblio kainą, draudiko vertinimu, nebuvo pagrindo. Juo labiau nebuvo pagrindo apskaičiuoti draudimo išmoką pagal naujo ir geresnių parametrų nei Siurblys (55 litrų konteinerio talpos) įrenginio pardavimo kainą, kaip prašė pareiškėjas.

Atlikęs rinkos tyrimą (patikrinęs lietuviškas ir užsienio interneto svetaines), draudikas nenustatė galimybės įsigyti Siurbliui (konteinerio talpa - 50 litrų) analogiško naudoto įrenginio, taip pat konstatavo labai mažą panašių naudotų siurblių pasiūlą rinkoje. Apskaičiuodamas draudimo išmoką draudikas rėmėsi rasta mažesnės konteinerio talpos (35 litrai) naudoto siurblio „Bosch“ pardavimo kaina, nurodyta skelbime interneto svetainėje www.skelbiu.lt (350 Eur).

Papildomai įvertinęs rinkoje esančių panašių naudotų įrenginių pardavimo skelbimus, draudikas nurodė neturintis pagrindo pakeisti priimtą sprendimą dėl 350 Eur draudimo išmokos už Siurbli.

K o n s t a t u o j a m a :

Vadovaujantis Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių (toliau – Ginčų nagrinėjimo taisyklės) 44 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Vartotojas ir finansų rinkos dalyvis privalo įrodyti tas aplinkybes, kuriomis remiasi kaip savo reikalavimų arba atsikirtimų pagrindu, išskyrus atvejus, kai remiamasi

² Telefono apžiūros metu užfiksuoti dėl purvo „užsikimšę garsiakalbiai“; iš nuotraukų matyti, kad „siurblio korpusas yra apibraižytas, padengtas statybiniais nešvarumais, tarpuose matosi įsisenėjęs purvas, kas leidžia manyti, jog siurblys buvo naudojamas ilgą laiką“.

aplinkybėmis, kurių nereikia įrodinėti. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka ginčo šalių pateiktų įrodymų vertinimą ir jo pagrindu priima sprendimą.

Įvertinus ginčo šalių pateiktus dokumentus ir paaiškinimus, darytina išvada, kad šalių nesutarimas kilo dėl draudiko išmokėtos draudimo išmokos, atlyginančios įvykio metu įrenginiams padarytą žalą, dydžio.

Siekiant išspręsti tarp šalių kilusį ginčą, būtina nustatyti, ar draudikas tinkamai apskaičiavo draudimo išmoką, atlyginančią: 1) Telefonui ir 2) Siurbliui padarytą žalą.

Transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomasis draudimas (toliau - TPVCAPD) reguliuojamas TPVCAPD įstatymo (toliau - TPVCAPDĮ) ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nuostatomis.

Eismo įvykio metu padarytos žalos nustatymo ir draudimo išmokos mokėjimo taisyklių (toliau - Taisyklės) 5 punkte nustatyta, kad draudimo išmokos dydis priklauso nuo eismo įvykio metu padarytos žalos nukentėjusiam trečiajam asmeniui ir (ar) jo turtui dydžio.

Taisyklių 6 punkte įtvirtinta, kad eismo įvykio metu padarytos žalos dydis ir nukentėjusiems tretiesiems asmenims mokėtinos draudimo išmokos dydis nustatomas vadovaujantis Lietuvos Respublikos civiliniu kodeksu, TPVCAPDĮ, kitų teisės aktų nuostatomis ir atsižvelgiant į draudimo įmonės, apdraudusios atsakingo už padarytą žalą asmens civilinę atsakomybę, ar Biuro įgaliotų asmenų ataskaitas ar išvadas dėl žalos, nukentėjusio trečiojo asmens, apdrausitojo pateiktus dokumentus dėl žalos, eismo įvykio aplinkybių ir eismo įvykio dalyvių atsakomybės, kitų šiose Taisyklėse nurodytų asmenų pateiktus dokumentus, leidžiančius nustatyti eismo įvykio aplinkybes ir padarytos žalos dydį.

TPVCAPDĮ 15 straipsnio 3 dalyje yra įtvirtinta žalos dydžio nustatymo taisyklė: turtui padarytos žalos dydį nustato atsakingas draudikas, o TPVCAPDĮ 17 straipsnyje nurodytais atvejais - Biuras, vadovaudamasis įgaliotų asmenų ir (ar) turto vertintojų ataskaitomis ir dokumentais, įrodančiais padarytos žalos aplinkybes, faktą ir dydį. Šią nuostatą atkartoja ir Taisyklių 13 punktas.

TPVCAPDĮ 15 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad nukentėjęs trečiasis asmuo draudikui privalo pateikti dokumentus, įrodančius per eismo įvykį padarytos žalos faktą, taip pat leisti susipažinti su dokumentais, galinčiais patvirtinti padarytos žalos aplinkybes, faktą ir dydį. Taisyklių 32 punkte nustatyta, kad pageidaujantis gauti draudimo išmoką nukentėjęs trečiasis asmuo turi pateikti atsakingam draudikui visus turimus dokumentus apie eismo įvykio sukeltą žalą ir jos dydį.

TPVCAPDĮ 19 straipsnio 6 dalyje nustatyta, jog atsakingas draudikas moka per eismo įvykį nukentėjusiam trečiajam asmeniui tik įrodymais pagrįstos per eismo įvykį padarytos žalos dydžio draudimo išmoką, neviršijančią šio įstatymo 11 straipsnyje nustatytų draudimo sumų, ir turi teisę atmesti nepagrįstus reikalavimus dėl žalos, padarytos per eismo įvykį, atlyginimo.

TPVCAPD priklauso nuostolių draudimo rūšiai, todėl jo tikslas yra kompensuoti nukentėjusio trečiojo asmens patirtus realius nuostolius. Atsižvelgiant į TPVCAPD sutarčių kompensacinę paskirtį ir nuostolių draudimo sutartyse įgyvendinamą Civilinio kodekso 6.251 straipsnyje įtvirtintą visiško nuostolių atlyginimo principą, žalos atlyginimu turi būti siekiama gražinti ją patyrusį asmenį į iki pažeidimo buvusią padėtį.

Pažymėtina, kad šiuo atveju reikšmingi ir Civilinio kodekso 6.38 straipsnyje įtvirtinti prievolių vykdymo principai, nustatantys, kad prievolės turi būti vykdomos sąžiningai, tinkamai ir nustatytais terminais pagal įstatymų ar sutarties nurodymus, o kai tokių nurodymų nėra, - vadovaujantis protingumo kriterijais. Kiekviena šalis turi atlikti savo pareigas kuo ekonomiškiau ir vykdydama prievolę bendradarbiauti su kita šalimi (šalių pareiga kooperotis).

Teisingas žalos atlyginimas reiškia, kad sprendžiant ginčą dėl žalos atlyginimo turi būti nustatytas tikrasis žalos dydis, nes, nustatius mažesnę už tikruosius nuostolius žalą, lieka iš dalies neapgintos nukentėjusio asmens teisės. Kai nustatytas žalos dydis viršija tikruosius nuostolius, nukentėjęs asmuo nepagrįstai praturtėja skolininko sąskaita.³ Nustatant nukentėjusio trečiojo asmens turtui padarytą žalą, turi būti atsižvelgiama į visas individualias aplinkybes ir vadovujamasi TPVCAPD tikslu kompensuoti nukentėjusio trečiojo asmens patirtus realius nuostolius⁴.

³ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2014 m. sausio 7 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-44/2015.

⁴ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. kovo 19 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-81-1075/2018.

Pažymėtina, kad, pagal kasacinio teismo praktiką, kai ginčas yra susijęs su atlygintinos žalos dydžiu ir nėra susijęs nei su atsisakymu mokėti draudimo išmoką, nei su draudimo išmokos sumažinimo atvejais, nagrinėjant ginčą taikytina bendroji įrodinėjimo naštos taisyklė – šalys turi įrodyti tas aplinkybes, kuriomis grindžia savo reikalavimus ir atsikirtimus, išskyrus atvejus, kai remiamasi aplinkybėmis, kurių nereikia įrodinėti⁵.

Vadovaujantis nurodyta kasacinio teismo praktika, taip pat Ginčų nagrinėjimo taisyklių 44 punktu, kuriame nustatyta, kad vartojimo ginčai nagrinėjami laikantis rungimosi principo, darytina išvada, kad pareiškėjas turi įrodyti, kad draudiko apskaičiuota išmoka, atlyginanti Įvykio metu Telefonui ir Siurbliui padarytą žalą, yra nepagrįsta, nepakankama tam, kad būtų atlyginti nukentėjusio asmens patirti nuostoliai. Draudikas, atvirksčiai, turi pagrįsti, kad jo atlikti skaičiavimai, kuriais jis vadovavosi priimdamas sprendimą dėl draudimo išmokos, yra teisingi ir pagrįsti.

Šiuo atveju tarp šalių nėra ginčo, kad Įvykio metu Įrenginiai buvo sunaikinti.

Taisyklių 14 punkte nustatyta, kad žalos dėl turto sunaikinimo dydis nustatomas pagal sunaikinto turto rinkos vertę iki sunaikinimo ir likutinę vertę po eismo įvykio.

Iš pateikto tarp šalių vykusio susirašinėjimo matyti, kad 2024 m. vasario 19 d. draudikas paprašė pareiškėjo pateikti Įrenginių įsigijimo sąskaitas – faktūras. Pareiškėjas draudikui nurodė, kad Įrenginių pirkimo sąskaitų neranda, neprivalo jų pateikti, o žalą draudikas gali įvertinti ir be sąskaitų. Draudikas 2024 m. vasario 23 d. paaiškino pareiškėjui, kad Įrenginių įsigijimo sąskaitos faktūros reikalingos nustatant Įrenginių savininką ir patirtus nuostolius. Nesulaukęs prašomų dokumentų, draudikas 2024 m. kovo 5 d. paprašė pareiškėjo nurodyti bent preliminarią Įrenginių įsigijimo datą, tačiau pareiškėjas atsakė, kad ši informacija neturi jokios reikšmės žalos įvertinimui. Nors 2024 m. kovo 7 d. draudiko atstovė pareiškėjui nurodė, kad prašomi duomenys apie Įrenginių įsigijimą yra aktualūs vertinant Įrenginių nusidėvėjimą, pareiškėjas atsakė, kad minėtų duomenų neteiks. Pareiškėjo teigimu, pakanka to, kad draudikui žinomi Įrenginių modeliai. 2024 m. kovo 19 d. draudiko atstovė dar kelis kartus prašė pareiškėjo pateikti trūkstamus duomenis apie Įrenginių įsigijimą, aiškino tokių duomenų poreikį, bet pareiškėjas nurodė jokios papildomos informacijos neteiksiąs, nes neprivalo.

Įvertinus minėtą susirašinėjimą, sutiktina su draudiku, kad jis veikė aktyviai, siekdamas gauti ir įvertinti Įrenginių nusidėvėjimo dydį, tačiau, pareiškėjui atsisakius bendradarbiauti ir pateikti Įrenginių įsigijimo dokumentus, galimybė draudikui tiksliai nustatyti nusidėvėjimui reikšmingą Įrenginių eksploatacijos laiką buvo apribota. Pažymėtina, kad pareiškėjas prašytos informacijos nurodė neteiksiantis, nes ji esą nebūtina ir nereikalinga, nepaisydamas ne kartą draudiko teiktų paaiškinimų, kokias aplinkybes prašomais duomenimis siekiama nustatyti. Pareiškėjui nevykdant teisės aktuose nustatytos pareigos draudikui pateikti visus jo turimus duomenis, patvirtinančius Įvykio sukeltos žalos dydį, draudikas sprendimą dėl draudimo išmokų dydžio turėjo priimti pagal jam prieinamus duomenis.

Kaip matyti iš pateiktų duomenų, draudikas gavo ir įvertino Įrenginių nuotraukas po Įvykio bei Įrenginius apžiūrėjusių remonto įmonių išvadas.

UAB „Tele2 prekyba“ išvadoje apie Telefono būklę nurodyta, kad: „Pažeista galinė sistema, stipriai sugadinta galinė kamera, užsikimšę garsiakalbiai purvu. Galimas tik viso įrenginio keitimas⁶“.

UAB „Emtoservis“ pateiktoje Siurblio patikros išvadoje nurodyta, kad mechaniškai pažeistas visas Siurblio korpusas, tokiems siurbliams detalės netiekiamos, Siurblio remontas negalimas. Sutiktina su draudiku, kad iš pateiktų Siurblio nuotraukų matyti, jog „siurblio korpusas yra apibraižytas, padengtas statybiniais nešvarumais, tarpuose matosi įsisenėjęs purvas“.

Įvertinus minėtus draudiko surinktus duomenis, nėra pagrindo draudiko išvados, kad Įvykio metu sunaikinti Įrenginiai buvo ne nauji, o naudoti, pripažinti nepagrįsta.

Lietuvos Aukščiausiasis Teismas yra pažymėjęs, kad jeigu daiktas buvo naudojamas ar eksploatuojamas, tai jo vertė dėl to sumažėjusi (nusidėvėjusi), o dėl žalos padarymo yra sugadinamas ne naujas, bet nusidėvėjęs objektas. Pakenkimo metu jo esama būklė yra ta, kuri atitinka to momento nusidėvėjimo laipsnį. Atkūrimo kaštai šiuo atveju turi rodyti išlaidas, kurios reikalingos atitinkamo nusidėvėjimo daiktui atkurti.⁷

⁵ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. kovo 19 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-81-1075/2018 ir kt.

⁶ Išvadoje nurodyta, kad naujo tokio mobiliojo telefono kaina – 820,45 Eur su PVM.

⁷ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2001 m. rugsėjo 19 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-763/2001.

Kaip minėta, šiuo atveju pareiškėjui nepateikus duomenų, reikalingų individualiam Įrenginių nusidėvėjimo laipsniui nustatyti, draudikas Įrenginių rinkos vertei nustatyti taikė lyginamąjį metodą, t. y. rinkos vertę nustatė pagal analogiškų ar panašių daiktų pardavimo skelbimus. Manytina, kad esant nurodytai situacijai, lyginamojo metodo taikymas sudaro galimybę nustatyti daikto rinkos vertę. Toliau pateikiamas vertinimas dėl konkrečių draudimo išmokų dydžių už Įrenginius pagrįstumo.

1. Dėl draudimo išmokos, atlyginančios dėl Telefono sugadinimo padarytą žalą, pagrįstumo

Draudikas pateikė duomenis, kad Telefono rinkos kainą (402,50 Eur) nustatė pagal interneto svetainėje www.skelbiu.lt rastų keturių skelbimų apie parduodamus naudotus telefonus „iPhone 12 Pro Max“ (Telefono modelis) kainų vidurkį (pardavimo kainos: 390 Eur, 440 Eur, 400 Eur, 380 Eur). Kadangi draudiko apskaičiuota draudimo išmoka už Telefoną – 402,5 Eur, laikytina, kad draudikas Telefono liekanas įvertino 0 Eur.

Įvertinus pateiktus duomenis, darytina išvada, kad draudikas Telefono rinkos vertę iki sugadinimo nustatė įvertinęs analogiško modelio naudotų įrenginių pardavimo kainas antrinėje rinkoje. Pareiškėjas teigė, esą telefonų pardavimo skelbimų tikrumas ir parduodamų telefonų kokybė kelia abejonių, tačiau jokių objektyvių duomenų, patvirtinančių tokias abejones, nėra pateikta.

Kaip minėta, kadangi objektyvių duomenų, kurie patvirtintų, kad sugadintas Telefonas prieš Įvykį buvo naujas, nenusidėvėjęs, nebuvo pateikta (buvo surinkti priešingi duomenys), sutiktina su draudiko argumentais, kad jis neturėjo pagrindo laikyti, jog Telefono rinkos vertė prieš Įvykį buvo lygi naujo Telefono kainai.

Manytina, kad žalos dydžio nustatymo prerogatyvą turintis draudikas, remdamasis surinktais ir jam prieinamais duomenimis, pagrindė Telefono sugadinimo nuostolius atlyginančios draudimo išmokos dydį, o tai nuginčijančių ar paneigiančių duomenų nėra pateikta. Dėl minėtos priežasties, vadovaujantis šio sprendimo priėmimo metu pateiktais įrodymais, pareiškėjo reikalavimas išmokėti papildomą draudimo išmoką, Telefono rinkos vertei iki sugadinimo laikant naujo Telefono kainą, atmestinas kaip nepagrįstas.

2. Dėl draudimo išmokos, atlyginančios dėl Siurblio sugadinimo padarytą žalą, pagrįstumo

Iš pareiškėjo negavęs duomenų, būtinų tiksliai Siurblio nusidėvėjimo laipsniui įvertinti, kartu nustatęs Siurblio eksploatacijos (nudėvėjimo) požymius, draudikas siekė jo rinkos vertę nustatyti pagal viešai prieinamus naudotų įrenginių pardavimo skelbimus. Atlikę pardavimo pasiūlymų analizę, draudiko ekspertai konstatavo, kad Siurblio modelio (t. y. analogiškais) naudotais įrenginiais nėra prekiaujama, taip pat panašių siurblių pasiūla antrinėje rinkoje labai maža. Dėl minėtos priežasties draudikas, apskaičiuodamas draudimo išmokos dydį, rėmėsi siūloma to paties gamintojo „Bosch“ panašių charakteristikų naudoto siurblio (tik mažesnės konteinerio talpos) pardavimo kaina – 350 Eur (draudiko apskaičiuotos draudimo išmokos suma yra lygi nustatyta Siurblio rinkos vertei iki sunaikinimo, tad liekanų vertė, draudiko vertinimu, – 0 Eur).

Pareiškėjas, nesutikdamas su draudimo išmokos dydžiu, nurodė, kad įrenginys, kurio pardavimo kaina rėmėsi draudikas, yra prastesnių techninių charakteristikų (mažesnės konteinerio talpos). Pareiškėjas prašė draudimo išmoką už Siurblių mokėti pagal naujo ir didesnės konteinerio talpos (55 litrai) „Bosch“ įrenginio pardavimo kainą. Pareiškėjas tokį prašymą motyvavo tuo, kad rinkoje nėra prekiaujama naujais Siurblio modelio įrenginiais⁸.

Vertinant šiuos pareiškėjo motyvus, pažymėtina, kad pareiškėjas nepateikė jokių duomenų, kurie patvirtintų, jog Įvykio metu sugadintas Siurblys buvo naujas. Kaip minėta, pateiktos Siurblio nuotraukos patvirtina priešingą aplinkybę – ilgalaikės eksploatacijos požymius (paviršiniai pažeidimai, dėmės, įsisenėję nešvarumai ir pan.). Taigi, siekdamas pareiškėją gražinti į iki Įvykio buvusią padėtį (pagal turimus duomenis), laikydamasis ekonomiškumo principo, draudikas neturėjo pagrindo Siurblio rinkos vertei iki sunaikinimo laikyti naujo įrenginio

⁸ Kaip minėta, remiantis draudiko iš „Bosch“ atstovo gautais duomenimis, Siurblio modelis buvo gamintas iki 2017 m.

vertės.

Kaip minėta, draudikui antrinėje rinkoje neradus naudotų Siurblio modelio (analogiškų) įrenginių pardavimo skelbimų, draudikas rėmėsi, jo vertinimu, pagal technines savybes panašiausio rasto naudoto įrenginio – to paties gamintojo, tik mažesnės konteinerio talpos siurblio „Bosch Gas 35“ kaina (350 Eur). Motyvuodamas šį pareiškėjo ginčijamą sprendimą, draudikas pažymėjo, kad antrinėje rinkoje į Siurblių panašių įrenginių pardavimo skelbimų yra labai nedaug. Draudikas pateikė papildomai interneto svetainėje www.skelbiu.lt rastus skelbimus, kuriuose siūlomi pagal charakteristikas į Siurblių panašiausi naudoti įrenginiai (pramoniniai siurbliai): dar vienas „Bosch Gas 35“ (kaina – 280 Eur); „Nilfisk Alto Atrix 50“ (konteinerio talpa tokia pati kaip Siurblio (50 litrų), kaina – 210 Eur)⁹; „Karcher nt 65/2“ (konteinerio talpa ženkliai didesnė nei Siurblio – 65 litrai, kaina – 500 Eur)¹⁰.

Įvertinus visų keturių antrinėje rinkoje draudiko rastų į Siurblių pagal technines savybes panašių naudotų įrenginių pardavimo kainas pagal pateiktus skelbimus (350 Eur, 280 Eur, 210 Eur, 500 Eur), gaunamas kainų vidurkis – 335 Eur.

Taigi, laikydamas, kad Siurblio rinkos kaina iki sunaikinimo buvo 350 Eur, draudikas priėmė pareiškėjui palankesnę sprendimą, negu vertindamas visų jo rastų panašių naudotų įrenginių pardavimo kainas. Kartu minėtų skelbimų duomenimis draudikas pagrindė, kad jo apskaičiuota draudimo išmoka yra pakankama įsigyti naudotą, panašių į Siurblių charakteristikų įrenginį, pareiškėją grąžinant į iki įvykio buvusią padėtį. Manytina, kad žalos dydžio nustatymo prerogatyvą turintis draudikas jam prieinamais duomenimis įrodė savo sprendimo dėl 350 Eur draudimo išmokos už Siurblių dydžio pagrįstumą.

Atsižvelgiant į nurodytas aplinkybes, darytina išvada, kad draudikas ginčijamą draudimo išmoką už abu įrenginius apskaičiavo pagal jam prieinamus duomenis (pateiktus ir surinktus įrodymus apie galimą faktiškai pareiškėjo dėl įvykio patirtą žalą). Draudiko skaičiavimai objektyviais duomenimis nebuvo paneigti, todėl laikytini pagrįstais. Kartu ši išvada nereiškia, kad, pareiškėjui pateikus draudikui įrenginių įsigijimo dokumentus ar kitus papildomus objektyvius duomenis, pagrindžiančius, kad draudimo išmoka nėra pakankama, kad pareiškėjas būtų grąžintas į iki įvykio buvusią padėtį, draudikui nekiltų pareiga juos įvertinti ir spręsti dėl papildomos draudimo išmokos mokėjimo.

Dėl minėtų priežasčių, įvertinus šio sprendimo priėmimo metu pateiktus duomenis, pareiškėjo reikalavimas už įrenginius išmokėti papildomą draudimo išmoką yra atmestinas kaip nepagrįstas.

Remdamasi tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasi Vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu,

n u s p r e n d ž i u:

atmesti pareiškėjo X. X. reikalavimą.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl tapataus ginčo dalyko kreiptis į teismą įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio Lietuvos banko sprendimo apskundimu. Ginčo šalys turi pareigą pranešti Lietuvos bankui, jeigu viena iš ginčo šalių pareiškia ieškinį bendrosios kompetencijos teismui, prašydama nagrinėti tapatų ginčą iš esmės.

Licencijavimo skyriaus vadovė, pavaduojanti
departamento direktorių

Agnė Kazlauskienė

⁹ Draudiko pateiktais duomenimis, naujo tokio siurblio kaina – nuo 1 190 Eur.

¹⁰ Draudiko pateiktais duomenimis, naujo tokio siurblio kaina – nuo 877 Eur.